

Lexikologie

Lexikologie

- 1) zkoumá inventář jazykových znaků, které má daný jazyk k dispozici;
- 2) popisuje teorii slovní zásoby.
- ...
- Černý, J.: Úvod do studia jazyka. Olomouc 1998, s. 147.

Slovo

- foneticko-fonologická utvářenost
- grafická podoba
- formálně-významová utvářenost
- významová stránka
- přemístitelnost a nahraditelnost
- ustálenost

Lexikální jednotka / lexém

- „Abstraktní formálně-významová jednotka lexikonu nadřazená všem svým konkrétním manifestacím v jazykových projevech, u ohebných slov zahrnující celé paradigma (*miluji, miloval jsem, budu milovat ...; dívka, dívky, dívkou ...*).
- ... Nový encyklopedický slovník češtiny (<https://www.czechency.org/slovník/LEX%C3%89M>)

Kvantita a kvalita

- Frekvence
 - Dažninis rašytinės lietuvių kalbos žodynas
- Obsah a rozsah pojmu
 - (augalas; tulpė, žirniai)
- Nadřazenost a podřazenost

Lexikální jednotka / lexém

- Autosémantika
- Synsémantika

Významové vztahy

- 1) Paradigmatické
- *Synonymie (troba – namelis – namas – rūmai)*
- *Hyperonymie – hyponymie (žuvis – karpis)*
- *Vztah části a celku (koja – kūnas)*
- *Opozitnost (mažas X didelis)*

Významové vztahy

- 2) Syntagmatické
- *Polysémie*
- *(Sunkus: 1 „toks, kuris daug sveria“ (sunkus lagaminas);*
- *2 „toks, kuris reikalauja daug jėgų (sunkus uždavinys);*
- *3 „toks, kuris sukelia skaudžių padarinių (sunkus nusikaltimas))*
- *Homonymie* (např. substantivizace adjektiv – *pažįstamas*)

Změny slovní zásoby

- *tvořením nových slov*
- *významovými změnami stávajících slov* (metafora (*karvé* – pro ženu); metonymie (*jis išgèrè visą stiklinę*))
- *vznikem ustálených slovních spojení* (*galų gale, daryti tvarką*)
- *přejímáním slov* (*failas*)
- *zánikem slov*

Vrstvy slovní zásoby

- *Celonárodní*
- *Teritoriální vymezení*
- *Sociální vymezení*
- *Vymezení časovou platností*
- *Vymezení příznakem expresivnosti*

Význam

- **Ferdinand de Saussure**
- **Charles Peirce**

- **Designát**
- **Denotát**

Význam

- **Forma** jazykového znaku vyjadřuje jeho **obsah**
- a zároveň označuje **pojmenovanou skutečnost**.

- **Obsah** jazykového znaku pak tuto **skutečnost** odráží.